

את נוסחת החמ"ם ולתת משקל של 60% לחומרים חסרי שומן. יחס זה גם מתאים יותר לחישובי הזנה וליעד הטיפוחי מאשר הנוסחה הנוכחית.

ספרות:

1. בנימין לב 1979, משק הבקר והחלב, 18,161.
2. Baldwin, R.L. 1968, J. Dairy Sci. 51, 104
3. Nat. Res. Council. 1978. 5th rev. ed., Nat. Acad. Sci. Wash. D.C.
4. Majjala, K. and Hanna, M. 1974. 1st World Congr. Genetics Appl. to Livest., Vol. 1, 541-3

טבלה 2. המקדמים לחישוב חלב מושווה 3.3% שומן

השיטה	המקדמים	
	חלב	שומן
לפי הצעתו של בנימין לב (1)	0.75	7.5
ק"ג חמ"ם של ספר העדר	0.67	10.0
תשלום "תנובה", ינואר 1980	0.60	12.0
ההרכב הקלורי של החלב	0.55	13.6
התצרוכת הקלורית לייצור החלב	0.525	14.4
השיטה המסורתית של 4% FCM	0.40	16.7

אם תתמיד "תנובה" לשלם לפי היחס שמחיר ק"ג שומן שווה למחיר 12 ק"ג חלב ניתן לשנות

החיסכון בעבודה במשקים שחולבים פעמיים ביממה

אלי סמסון, המחלקה לבקר, ש.ה.מ.

לעתים מזומנות, כאשר משקים נקלעים למצוקה זמנית בכוח אדם לביצוע העבודה ברפת - הם שוקלים מעבר לחליבה פעמיים ביממה - מתוך רצון להשקיע פחות עבודה. זאת ועוד - עם הצורך המחודש להקטנת הייצור בחלב מהמשקים (ובמיוחד ברפתות גדולות), מועלית האפשרות של מעבר לחליבה פעמיים - כדי להקטין את התנובה ויחד עם זאת לחסוך בהשקעת עבודה ולחלוב בשעות יותר נוחות. כדי לבחון את נושא העבודה המושקעת במשקים החולבים פעמיים, פניתי לשמונה משקים וביקשתי מהם מידע מעודכן. מחמשה משקים החולבים פעמיים קיבלתי מידע מפורט.

נתונים מחמישה משקים החולבים פעמיים ביממה

שדה אליהו	רגבה	שובל	רעים	נירים
1966 1530-0430 13-11	1962 1530-0400 12 1/2 - 11 1/2	1970 1400-0330 13 1/2 - 10 1/2	- 1330-0330 14-10	1972 1330-0300 13 1/2 - 10 1/2
מספר הפרות בעדר	291	405	222	172
מספר העגלות בעדר	260	371	207	172
אחוז העגלות	89	91	93	100
ימי עבודה ברפת	2765*	3260	2300	2017
ימי עבודה לפרה + עגלה	9.5	8.05	10.36	11.72
תנובה לפרה (ק"ג ביקורת-חלב)	9030	7070	6771	6716
ק"ג חלב ליום עבודה	950*	878	653	573
הערות המשקים	יש הרבה דלקות קולי שמוחסות לתנובה הגבוהה	בתנובה נמוכה מ 7700 ק"ג אין הצדקה לחלוב 3 x	חזרו לחליבת 3 פעמים	שוקלים חזרה לחליבת 3 x

* הערכה - תורנויות שבת אינן נרשמות

להלן ריכוז המידע, והשוואה למשקים החולבים שלוש פעמים ומסקנה. חמשת המשקים שחולבים פעמיים הם קבוצה של רפתות שאינן חורגות מן השכיח בארץ מבחינת גודל העדרים והרכבם, ולא

מבחינת רמת התנובה וצוותי העובדים ברפת. להלן השוואה של נתוני 5 המשקים החולבים פעמיים לנתונים של 43 משקים באזורי הגליל המערבי, חדרה ורעננה בשנת תשל"ט שפורסמו על ידי ש.ה.מ., ושהם חולבים שלוש פעמים.

השוואת נתוני רפתות עם מספר חליבות שונה

מספר העדרים	חליבת פעמיים	חליבת שלוש פעמים
גודל העדרים במוצע	5	43
אחוז העגלות	275	283 (164-710)
תנובה (ק"ג בבקורת)	93	87
ימי עבודה לפרה + עגלה	7271	8035 (7402-9512)
ק"ג חלב ליום עבודה	9.52	9.83
	763	817

במשקים החולבים פעמיים משקיעים בסך הכל כשליש יום עבודה פחות לפרה בשנה, כלומר, ברפת של 300 פרות "חוסכים" 100 ימי עבודה בשנה! עבור חיסכון מזערי זה אין כל הצדקה לעבור לחליבת פעמיים, מה עוד שאין הדבר פותר את בעיית שעות העבודה הבלתי

נוחות, והדבר כרוך בירידה משמעותית בתנובה וביעילות ייצור יותר נמוכה. סביר להניח שזו הסיבה שמספר המשקים החולבים פעמיים ירד מ-16 בשנת תשל"ו ל-8 בשנת תשל"ט והתהליך עדיין נמשך.

תודה לרכזי הרפת שמסרו את המידע.

איחסון גרעיני תירס בעזרת גז אמוניה

גד שפט, האגף למיכון וטכנולוגיה, ש.ה.מ.

(EPA) בארה"ב (מתוך Ag. Res. 11/1970) מציע להוסיף לגרעיני התירס המאוחסנים בממגורה גז אמוניה 0.05% עד 0.5% באמצעות המפוח הדוחס אוויר לממגורה, הנמצא בממגורות רבות גם בארץ. 0.8 - 1.2 מ"ק אוויר לדקה למ"ק גרעינים מאוחסנים ישא את הגז לתוך הממגורה. ממיכל אמוניה אל-מימית (הקיימת במיכלים במשקים רבים בארה"ב לדישון, והקיימת גם בארץ, אך דרוש אירגון מיוחד לקבלתה), צינור גינה מחבר בין מיכל האמוניה והמפוח כאשר ביניהם שעון מדידת זרימת גז.

יש בהחלט מקום לבדוק שיטה זו לשמירת גרעיני תירס הלחים מהרמה המאפשרת איחסון תקין, ולישמה - בהתאם לתוצאות הבדיקה - גם בארץ.

מחירי גרעיני המספוא מיום 9.3.80 משפיעים על שימוש רב יותר בגרעיני תירס בתערובת בעלי חיים.

בעבר התנסו בקבלת תירס שלחותו גבולית, או גבוהה מבחינת איחסונו התקין בממגורות הקיימות בארץ. אמצעי הטיפול הרגילים בגרעינים (להוציא קרור לטמפרטורה נמוכה מ-18° צלזיוס באמצעות מערכת קרור מיוחדת למטרה זו), לא היו מספיקים למנוע נזקי התחממות והתפתחות פטריות עובש. אם הואבס תירס אשר נפגע, ספק אם הוא תרם להשגת מבצעים אופטימליים בבעלי חיים, ויתכן שנגרמו נזקים כתוצאה מרעלני פטריות עובש. לעתים הנוק הוא תוצאה מההתחממות והעיפוש הביא לזריקת הגרעינים.

R. J. Bothast מהסוכנות להגנת הסביבה